

Het wil wel eens voorkomen, dat slangen halsstarrig weigeren voedsel tot zich te nemen. Ze kunnen wel lang vasten, maar ten slotte sterven ze toch den hongerdood. Vaak kunnen ze er evenwel toe verleid worden om te gaan eten door het volgende middel toe te passen. Aan een stokje houden we *losjes* de een of andere gemakkelijk te verzwelgen prooi vast en sarren daarmee de honger-kunstenares zoo lang totdat zij erin bijt. Door nu vlug terug te trekken houdt zij de prooi in den bek. Is een slang eenmaal met eten begonnen, dan blijft ze er in den regel mee doorgaan.

De zon moet men steeds zooveel mogelijk van het terrarium weren, slechts vroege ochtendzon kan geen gevaar. Weliswaar houden vele terrarium-bewoners van de zonnestralen, doch onder glas ontstaat een te groote hitte, welke de dieren niet kunnen verdragen. Wil men dus voor teleurstellingen behoed blijven, dan dient men het terrarium een plaats in de schaduw te geven of het zorgvuldig met wit katoen te beschermen.

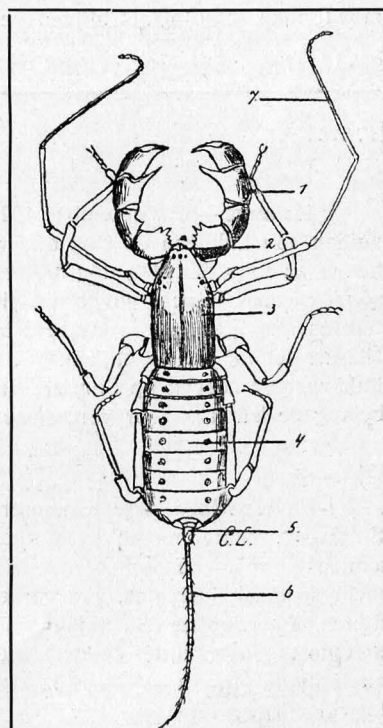
M. B. DE RIDDERS

THELYPHONUS CAUDATUS L.

Dit onguur uitzierende beest (zie fig.) schijnt op Java zeer algemeen voor te komen. Toch zal men 't op den dag niet licht ontmoeten, aangezien het dier een nachtelijke levenswijze leidt en het daglicht schuwt. ¹⁾ Mijn leerlingen komen vaak met eenige exemplaren aandrigen. Naast allerlei andere *Arthropoda* diepen ze uit hun zakken zoo'n beestje op, zoo maar met de handen, zonder eenige vrees te toonen voor de vervaarlijke klauwen. Ik geloof, dat het dier er gevaarlijker uitziet, dan 't in werkelijkheid is.

Thelyphonus caudatus L. behoort tot de orde der *Pedipalpi*, schorpioenspinnen of geeselschorpioenen. Die namen laten zich gemakkelijk verklaren. *Pedipalpi*, naar 't lange, tastervormige eerste beenpaar. Dit eerste paar pooten is nl. niet voorzien van klauwtjes, maar eindigt in een aantal leden als bij sprieten of tasters van insecten. Ze doen geen dienst bij 't loopen, wel echter bij het betasten van een geschikte prooi. Schorpioenspinnen, omdat de *Pedipalpi* 't midden houden tusschen schorpioenen en spinnen. Geeselschorpioenen naar hun schorpioenachtig voorkomen en 't geeselvormig, eerste beenpaar.

De cephalotorax (kopborststuk, no. 3 in fig.) is niet geleed. Door een insnoering is 't gescheiden van 't eigenlijke abdomen (achterlijf, no. 4 in fig.), dat bij *Thelyphonus* uit negen leden bestaat. Het kleine postabdomen (no. 5 in fig.) vormt drie leden. Het laatste lid eindigt in een lange, gelede draad (no. 6 in fig.). Bovendien bezitten de *Thelyphoniden* twee stinkklieren. De vier beenparen zijn bevestigd aan de cephalothorax. De eerste drie zijn voor-

Thelyphonus caudatus L. Verklaring zie tekst ($1\frac{1}{2} \times$ nat. gr.).

¹⁾ KONINGSBERGER vermeldt in zijn: „Java, zoologisch en biologisch”, dat de schorpioenspinnen op vochtige, donkere plaatsen te vinden zijn, dat zij zich verbergen onder steenen, doode boomstammen en in dergelijke schuilhoeken en dat zij zich daarbij nog dikwijls een holte in den grond graven, wanneer deze zich daartoe leent.

zien van kleine klauwtjes. Het laatste (voorste) beenpaar is tastervormig, zonder klauwtjes. De kaakvoelers (cheliceren) zijn tweeledig, klein en bevatten waarschijnlijk een giftklier. De kaaktasters zijn met krachtige scharen gewapend en van stekels voorzien. De oogen zijn geplaatst op de cephalotorax, in drie groepen: een vooraan en twee zijwaarts.

De ademhaling geschiedt door twee paar longtracheeën. De schorpioenen bezitten vier paar hiervan, terwijl de spinnen naast 2-4 longtracheeën ook nog 2-4 buistracheeën hebben.

De *Pedipalpi* zijn, zooals reeds gezegd, nachtdieren. Op hun nachtelijke zwerftochten valt menig insekt aan hun roofzucht ten offer. Door het verslinden van insecten werken zij misschien nuttig. Uit het feit, dat men ze gerust in de hand kan nemen, blijkt genoegzaam, dat ze voor den mensch niet gevaarlijk zijn. De cheliceren zijn trouwens veel te klein, om groote knijpwonden te kunnen veroorzaken.

De *Pedipalpi* zijn bewoners der tropen en subtropen. De voortplanting geschiedt door eieren ¹⁾.

Djakjakarta, Mei 1925.

C. J. LOUWERENS.

¹⁾ Bij KONINGSBERGER vindt men ook, dat het wijfje in een soort van cocon de eieren met zich rond draagt, reeds eenigen tijd voordat de teere, witte jongen uitkomen, die nog zeer langen tijd in de moederlijke schuilplaats blijven vertoeven.

Red.

KORTE MEDEDEELINGEN.

Kalongs — In September 1924 eenige dagen voor anker liggend bij het kleine eilandje Pepoleh, vlak ten zuiden van Laboean en vlak onder de kust van Java gelegen, merkten wij op, dat hier ontzaglijke hoeveelheden kalongs den dag doorbrengen. 's Morgens vroeg voerden zij blijkbaar, alvorens te gaan slapen, een soort caroussellvlucht boven het eilandje uit en hun aantal liep zeker in de tienduizenden. Daarbij kwamen telkens nog grootere en kleinere troepen van over zee uit de richting van Krakatau langs, vrij laag vliegend. Hieruit schijnt wel te blijken, dat de kalongs, die op Papoleh, vlak onder de kust van Java, „overdagen”, hun voedsel zoeken op Sumatra en dus blijkbaar twee maal per dag Straat Soenda overvliegen. Van hoeveel belang de kalongs voor het verspreiden van bepaalde zaden moeten zijn, blijkt hier weer eens opnieuw uit.

H. C. D.

Navelzwijnen — geen monstrositeit. — In het artikel over „Indische monstrositeiten” van den Heer S. KALFF, voorkomende in de vorige aflevering, wordt melding gemaakt (bldz. 114 onderaan) van eene aantekening in de correspondentie van Nicolaas WITSEN, houdende bericht van het voorkomen in Amerika meer speciaal Suriname, van varkens, die de navels op den rug dragen. De Heer KALFF ziet ook in deze dieren monstrositeiten, blijkens zijne opmerking, dat ofschoon afwijkingen van het gewone type „bij deze diersoort” (het wilde varken) niet zeldzaam waren, „in Oostindië nimmer werden aangetroffen zulke exemplaren als in Westindië, afgaande op hetgeen daarover in WITSEN's correspondentie voorkwam”, terwijl hij verder (op bldz. 118 bovenaan) van genoemden Bewindhebber der V.O.C. nog getuigt, dat „zijn naturalistisch begrip wel het bestaan van staartmensen en wilde varkens met navels op den rug kon verduwen”.

M i. vergist de Heer KALFF zich hier, omdat de dieren, die Nicolaas WITSEN bedoelde, geen monstrositeiten zijn geweest, doch niets anders dan de vertegenwoordigers (en dat wel zeer normale) van het geslacht der „navelzwijnen” (*Dicotyles*), waarvan BREHM in zijn werk „Het Leven der Dieren” (Nederlandsche bewerking door S. P. HUIZINGA, tweede druk) dl. I, bldz. 530 twee soorten vermeldt, nl. het bisamzwijn (*Dicotyles labiatus*) en de uit reisbeschrijvingen tegenwoordig alom bekende pekari (*Dicotyles torquatus*). Dit geslacht van zwijnen onderscheidt zich, volgens dezelfde bron o.a. daardoor „dat op het achterste deel van den rug een klier uitmond, die voortdurend een sterk riekende vloeistof